

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Molenstraat II (Wielsbeke, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2020A266
Januari 2019

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Aaron Willaert, Wouter Van Goidsenhoven, Clara Thys

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /

De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2020

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek	7
1.1	Administratieve gegevens	7
1.2	Onderzoeksopdracht	9
1.2.1	Doelstelling	9
1.2.2	Onderzoeksvragen	9
1.2.3	Juridische context	9
1.2.4	Randvoorwaarden	9
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein	10
1.3	Werkwijze en strategie	11
1.3.1	Methode	11
1.3.2	Fysisch geografische situatie	11
1.3.3	Historische context en bekende archeologie	11
1.3.4	Archeologische indicatoren	11
1.3.5	Verstoringshistoriek	12
1.3.6	Introductie tot het projectgebied	13
1.3.6.1	Ruimtelijke situering	13
1.3.6.2	Geplande werken	14
1.4	Assessmentrapport	17
1.4.1	Fysisch geografische en geologische situatie	17
1.4.1.1	Landschappelijke situering	18
1.4.1.2	Tertiaire lithostratigrafie	23
1.4.1.3	Quartaire lithostratigrafie	24
1.4.1.4	Bodemvormingsprocessen	25
1.4.2	Historische en archeologische voorkennis	27
1.4.2.1	Overzicht van de gekende archeologische waarden	27
1.4.2.2	Historische context en bekende archeologische vindplaatsen	32
1.4.2.3	Archeologische indicatoren en cartografische bronnen	34
1.4.2.4	Huidige gebruik en verstoringen	36
1.5	Synthese	39
2	Bibliografie	41

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt). 8	
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).	13
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).	14
Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).	15
Figuur 6: Verkavelingsplan (zie tevens bijlage geplande werken).	16
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	19
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	20
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	20
Figuur 10: Hoogteverloop, W-O (Bron: Geopunt).	21
Figuur 11: Hoogteverloop, N-Z (Bron: Geopunt).....	21
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).	22
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	23
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	24
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).	26
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI binnen een straal van 2,5 km (Bron: Geopunt).	28
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).....	34
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	35
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).....	35
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).	36
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).	37

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).....	37
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).....	38
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).....	38

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....7

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....17

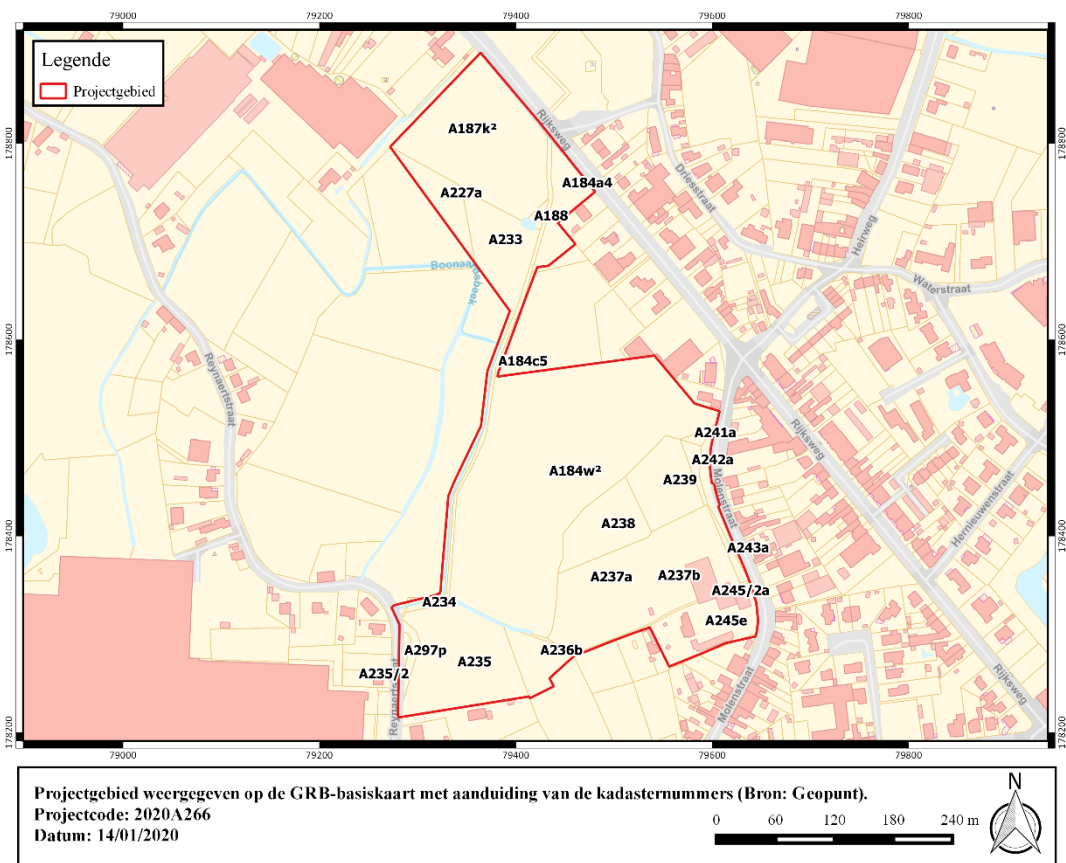
1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

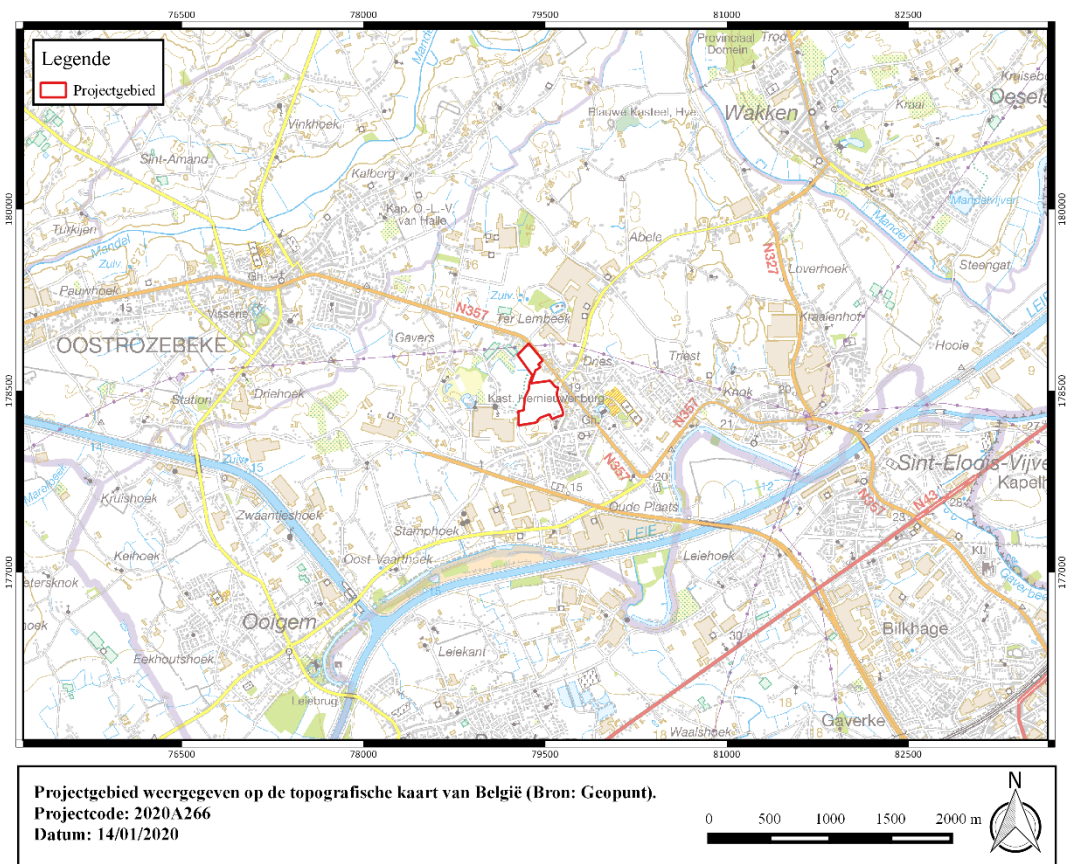
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Wielsbeke
	Deelgemeente	/
	Postcode	8710
	Adres	Molenstraat – Rijksweg – Reynaertstraat 8710 Wielsbeke
	Toponiem	Molenstraat II
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 78898$ $Y_{\min} = 178191$ $X_{\max} = 79941$ $Y_{\max} = 17915$
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Wielsbeke, Afdeling 1, Sectie A, nr's: 187k ² , 227a, 233, 188, 184a4, 184c5, 184w ² , 241a, 242a, 239, 238, 237a, 237b, 243a, 245/2a, 245e, 236b, 235, 234, 235/2, 297p Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Wouter Van Goidsenhoven (erkend archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Elke Ghyselbrecht (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn te bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woonuitbreidingsgebied. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande verkavelingsvergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 11,72 ha; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel economisch onwenselijk voorafgaand aan het aanvragen van de verkavelingsvergunning. De opdrachtgever wenst het verkrijgen van de vergunning af te wachten.

Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Wielsbeke Molenstraat werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart

1.3.3 Historische context en bekende archeologie

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed¹ geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare

¹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/>

fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen zoals:

- Ferrariskaart, 1771-1777
- Atlas der Buurtwegen uit ca. 1840
- Kadasterkaart van Philippe-Christian Popp, 1842-1879

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstering van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971.²

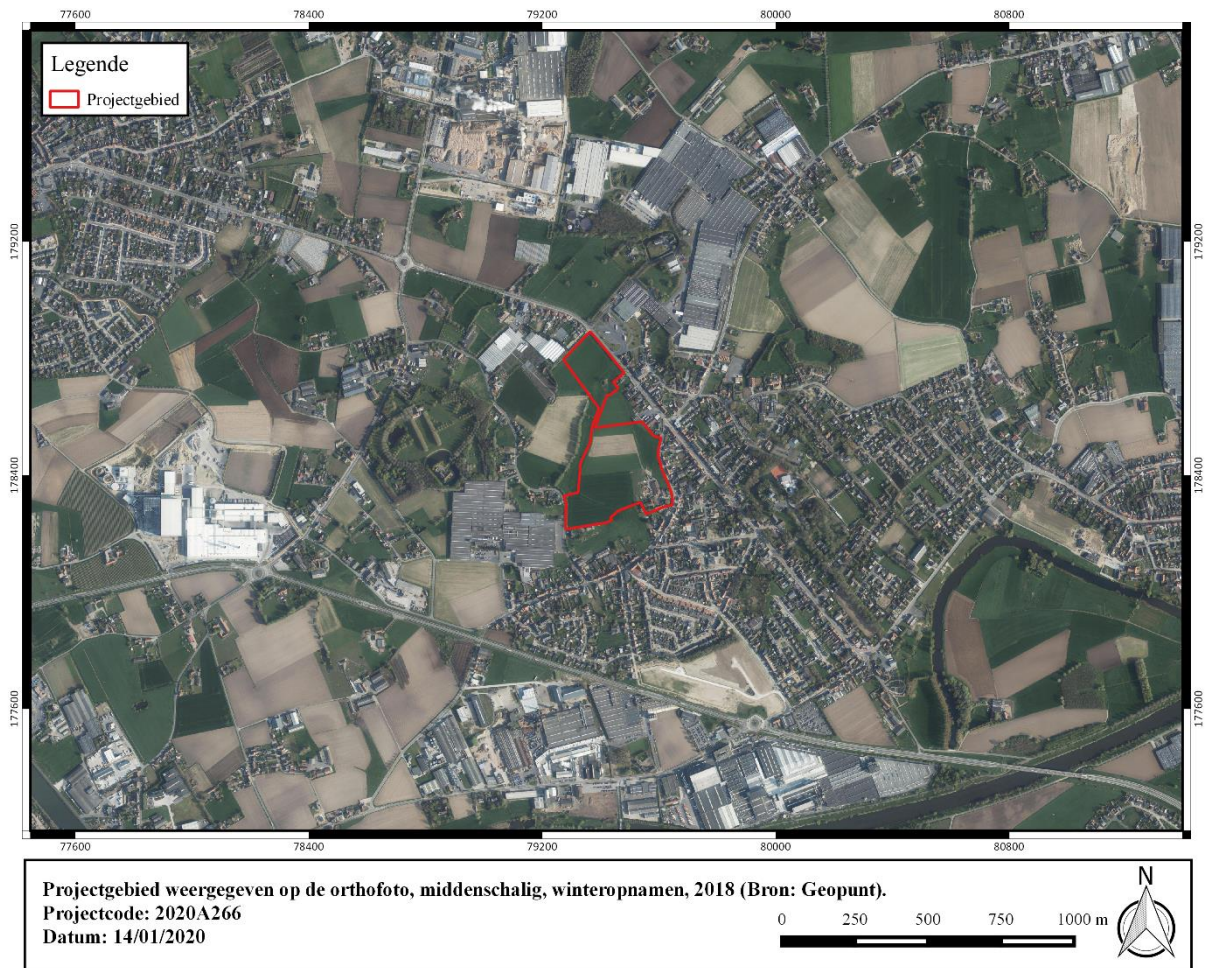
² <http://www.geopunt.be/>

1.3.6 Introductie tot het projectgebied

1.3.6.1 Ruimtelijke situering

Het plangebied is gelegen in Wielsbeke, in de provincie West-Vlaanderen. Ten noordwesten wordt de gemeente begrensd door Oostrozebeke, ten noordoosten door Sint-Baafs-Vijve, ten zuidoosten door Sint-Eloois-Vijve, ten zuiden door Desselgem en ten zuidwesten door Ooigem. De oostzijde van het plangebied grenst aan de Rijksweg, de westzijde aan de Reynaertstraat.

Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).

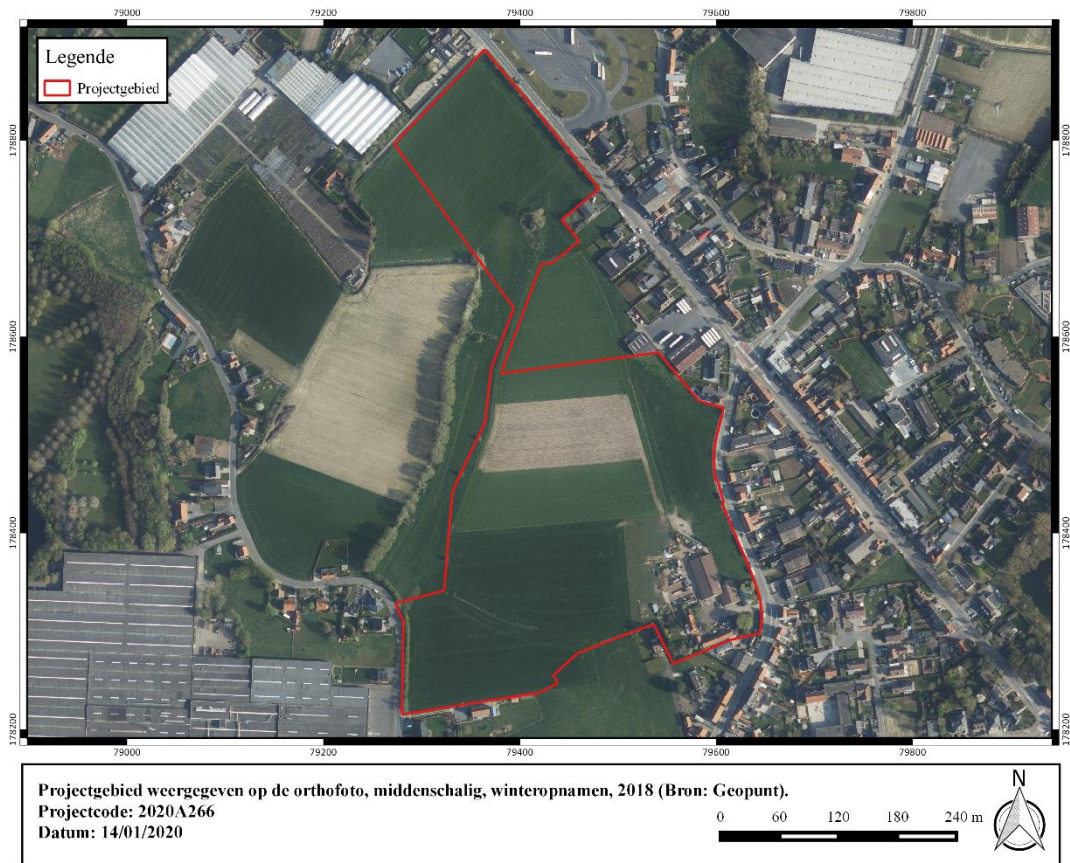
1.3.6.2 Geplande werken

1.3.6.2.1 Bestaande toestand

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt 11,7 ha. In het zuidoostelijk deel van het plangebied situeert zich een agrarisch complex bestaande uit een aantal gebouwen en een verhard binnenplein. De gecombineerde oppervlakte van de bebouwing bedraagt 2205 m², bijkomend is ca. 2700 m² van het terrein verhard. Ten noorden van deze bebouwing wordt een zone voorzien voor stockage van materialen. Het plangebied is deels in gebruik als akker, deels als weiland. Langs de Boonaardsbeek komen verspreid bomen voor. De Boonaardsbeek snijdt het centrale en zuidwestelijke deel van het terrein aan over een gecombineerde oppervlakte van ca. 2590 m². Ter hoogte van het noordelijk deel van het plangebied situeert zich een poel met een oppervlakte van 150 m².

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).

Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalg, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2.2 Ontworpen toestand

De omgevingsaanvraag beoogt het verkavelen van gronden voor groepswoningbouw en het uitvoeren van infrastructuurwerken ten behoeve van het aanleggen van de verkaveling Molenstraat Fase 2 + Fase 3 + Fase 4 en Fase 5, gelegen op het grondgebied van de gemeente Wielsbeke. De verkaveling is gericht op groepswoningbouw en bestaat uit 250 loten voor eensgezinswoningen, 3 loten voor appartementsgebouw en 1 lot voor zorgdorpen. De Fase 1 van de verkaveling (reeds vergund) zal zijn aansluiting vinden met voorliggend project.

De opdrachtgever plant binnen deze fases aldus de realisatie van een verkaveling van 250 loten met bijhorende infrastructuur in de vorm van wegenis, groenzone, en nutsleidingen. Het lijkt geen twijfel dat de geplande werken, het hiermee gepaard gaande werfverkeer en de mogelijke ingrepen in de toekomstige kavels het potentieel archeologisch niveau over het volledige plangebied bedreigen. Bijgevolg wordt binnen deze archeologienota uitgegaan van een integrale verstoring van het terrein.

Figuur 6: Verkavelingsplan (zie tevens bijlage geplande werken).

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.4.1 Fysisch geografische en geologische situatie

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

<i>Bron</i>	<i>Informatie</i>
Landschappelijke situering	Zandleem- en leemstreek
Tertiair	Lid van Moen (Formatie van Kortrijk)
Quartair	Type 3, Type 6
Bodemtypes	Pcc, Pcc(h) , sPcc, Pdc, Lep, OB
Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen	13.7 – 15.1 m TAW
Hydrografie	Leiebekken, deelbekken Gaverbeek

1.4.1.1 Landschappelijke situering

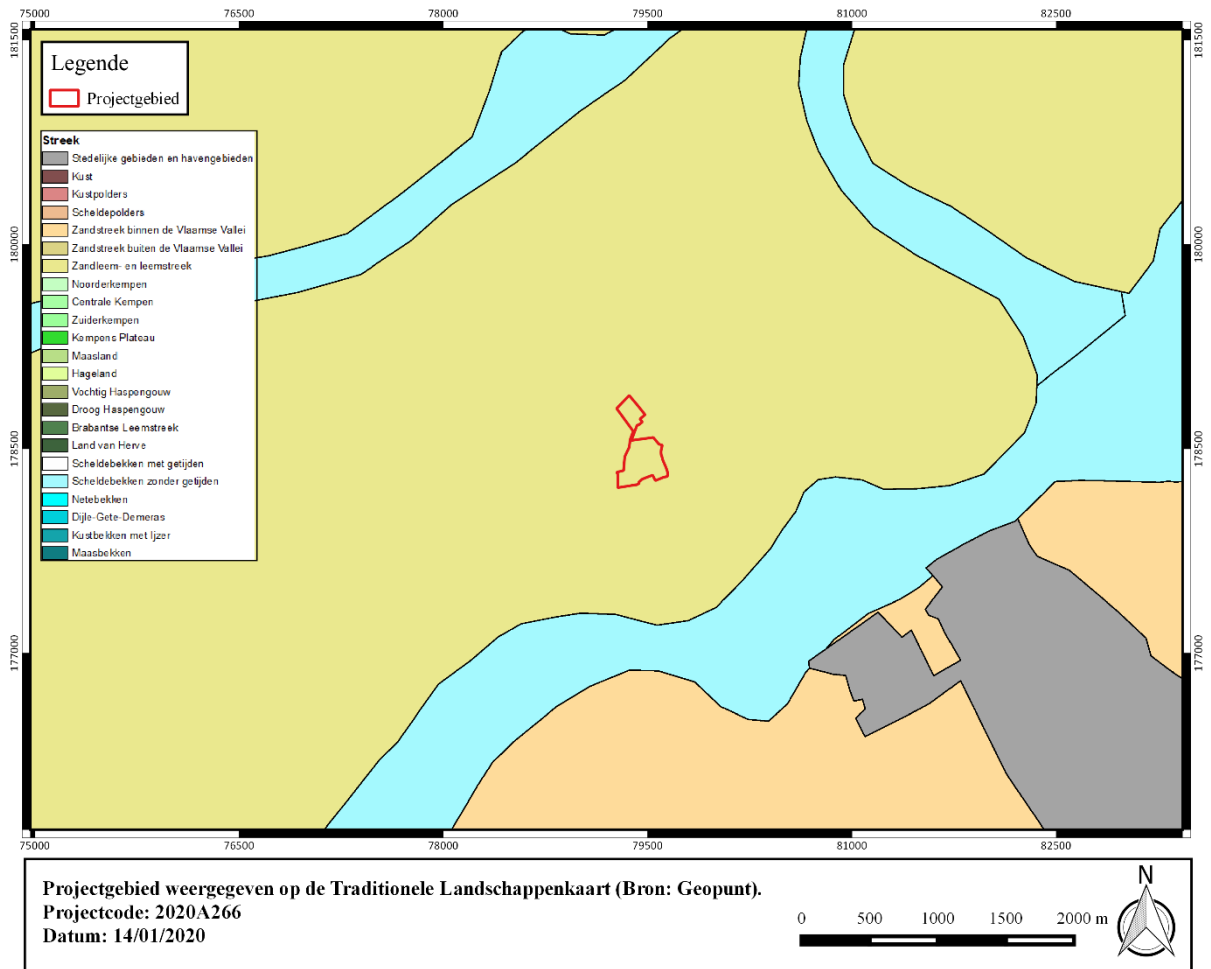
Het plangebied is gelegen in de zandleem- en leemstreek.

Het huidige landschap in de omgeving van het plangebied wordt gedomineerd door de Leie en de Mandel. Het plangebied zelf is gelegen binnen de Leievallei. De vlakte van de Leie wordt van haar huidige alluviale vlakte gescheiden door een steilrand die duidelijk zichtbaar is in het landschap. De vlakte van de Leie maakt deel uit van de Vlaamse Vallei die morfologisch gekenmerkt wordt door een relatief vlak reliëf. Tijdens de beginfase van het Peniglaciaal heeft de Leie een grote laterale uitbreiding gekend waardoor de volledige breedte van de vallei werd ingenomen. Aan dit sedimentatiepatroon komt een eind in het Tardiglaciaal dat wordt gekenmerkt door een beduidende klimaatsverbetering, op enkele koude fases na. Belangrijk is een hervatting van fluviaatiele activiteit met in een eerste fase een uitschuring van de huidige valleien. De rivieren nemen een meanderend patroon aan waarbij zowel Leie als de Mandel een underfit river worden die in een bovenmaatse vallei vloeit. Binnen de brede Leievallei zijn op het microreliëf wel lichte hoogteverschillen waar te nemen.

Het plangebied is gelegen in het interfluvium van de Leie en de Mandel, op een Weichseliaan rivierterras op ca. 1 km ten noorden van de Leie en ca. 2 km ten zuiden van de Mandel. Ten noorden van de Mandel op de westflank van het Leiedal, situeert zich een successie van ZZW-NNO opgelijnde, min of meer langwerpige heuvels, waarvan de hoogte lichtjes daalt van +35 m TAW nabij Meulebeke naar ongeveer +23 m TAW nabij Lotenhulle. Opvallend is de rug Hulselde-Ketelberg. De afwatering binnen het Leie-Mandelinterfluvium gebeurt deels richting de Mandel, deels richting de Leie. Het plangebied grenst ten westen aan het noord-zuid georiënteerd verloop van de Boonaardsbeek die afwatert richting Leie. Het oorspronkelijk verloop van deze waterloop liep vroeger vermoedelijk verder tot het noordelijke deel van het plangebied. In het verlengde van de huidige waterloop is in de noordelijke zone van het terrein immers duidelijk een lager gelegen deel waar te nemen. Zowel de gegevens van de bodemkaart als de Ferrariskaart (zie verder) doen vermoeden dat de gracht zelf pas in de late 18^e-19^e eeuw is uitgegraven in functie van de afwatering van het lager gelegen deel van het terrein, al is dit vanzelfsprekend niet met absolute zekerheid te stellen. Verder onderzoek zal hierover uitsluitsel moeten brengen. Het terrein is gelegen op een hoogte van ca. 13.7 – 15.1 m TAW en kent een relatief vlak verloop. De zone rondom de Boonaardsbeek is ca. 1 meter lager gelegen dan de rest van het terrein. In de noordelijke zone zijn twee opvallend hoger gelegen circulaire structuren waar te nemen met een diameter van ca. 65 meter. In het zuidelijk deel van het plangebied situeert zich een zuidwest-noordoost gerichte lager gelegen zone. In het zuidwestelijk deel sluit een west-oost georiënteerd beekje aan bij de Boonaardsbeek.

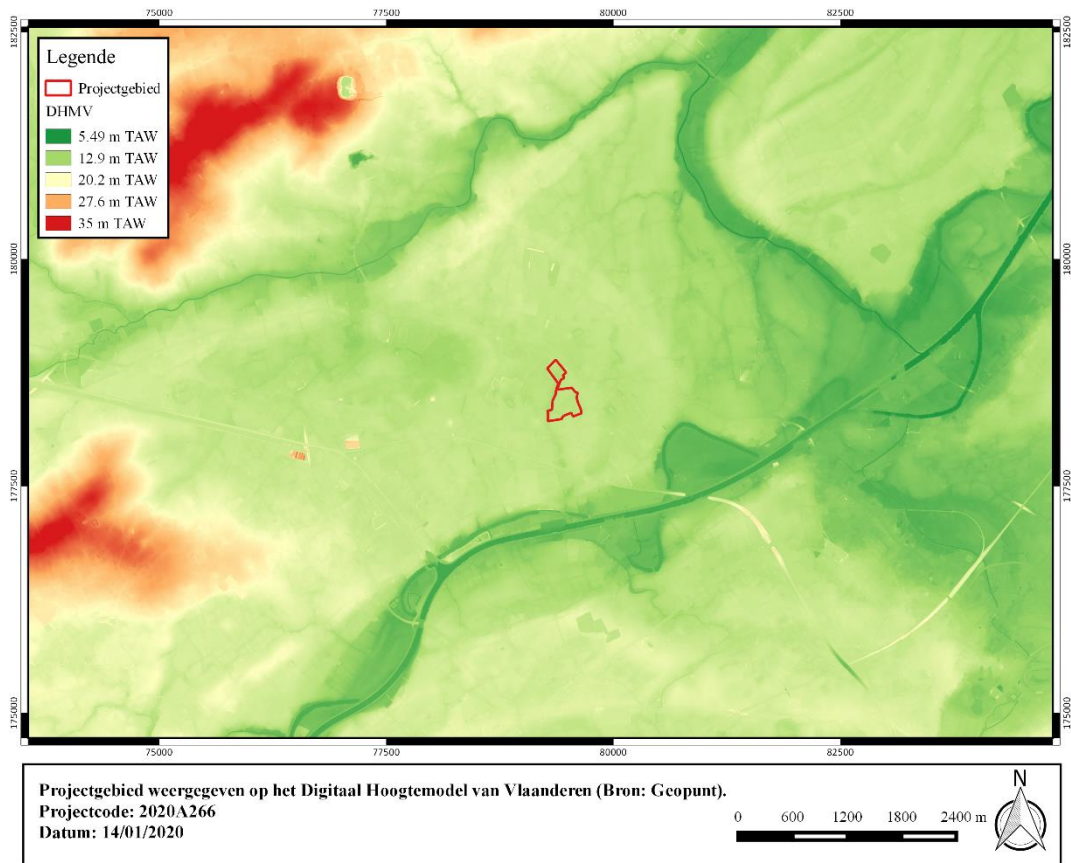
Hydrografisch is het plangebied gelegen binnen het Leiebekken, deelbekken Gaverbeek.

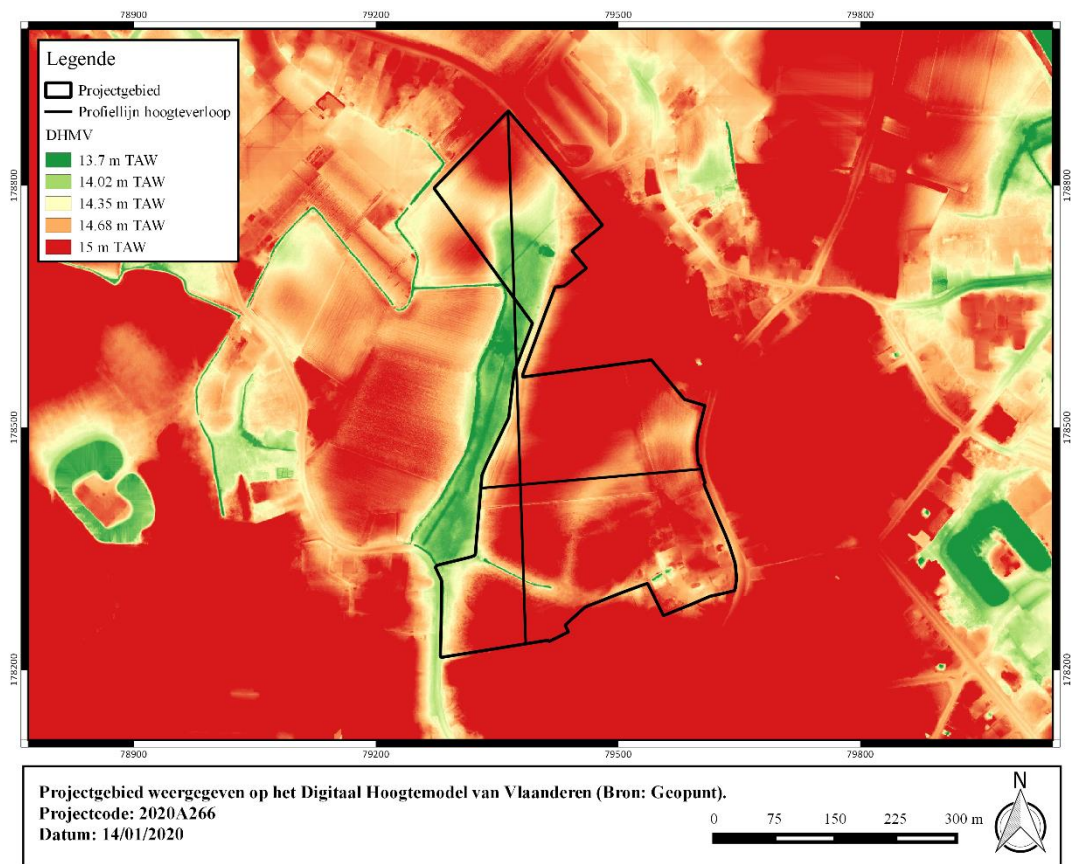

Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

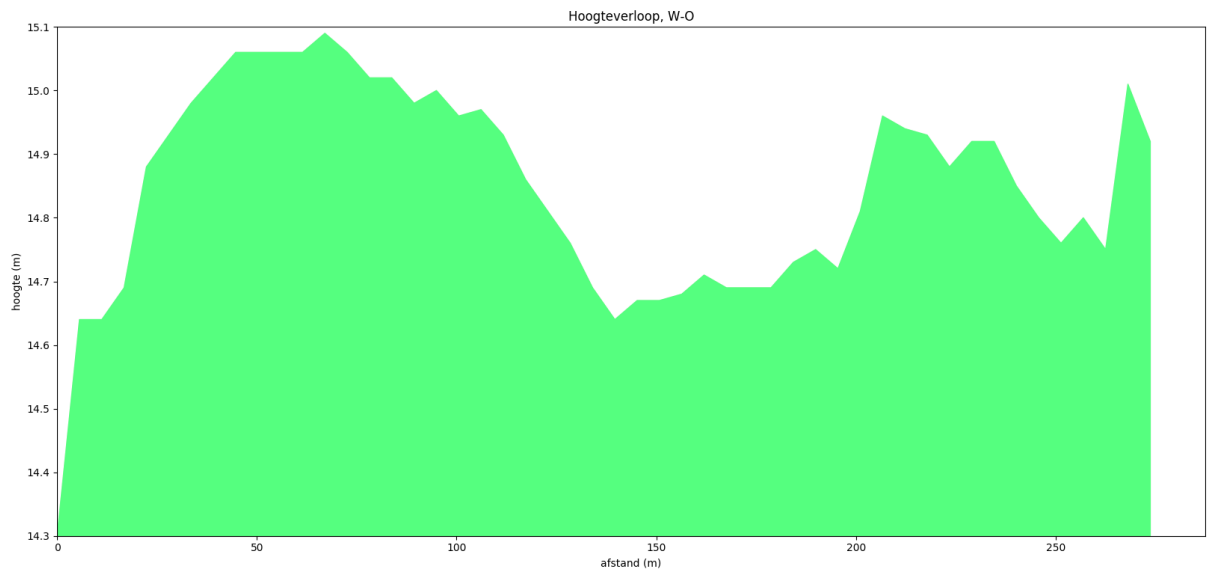

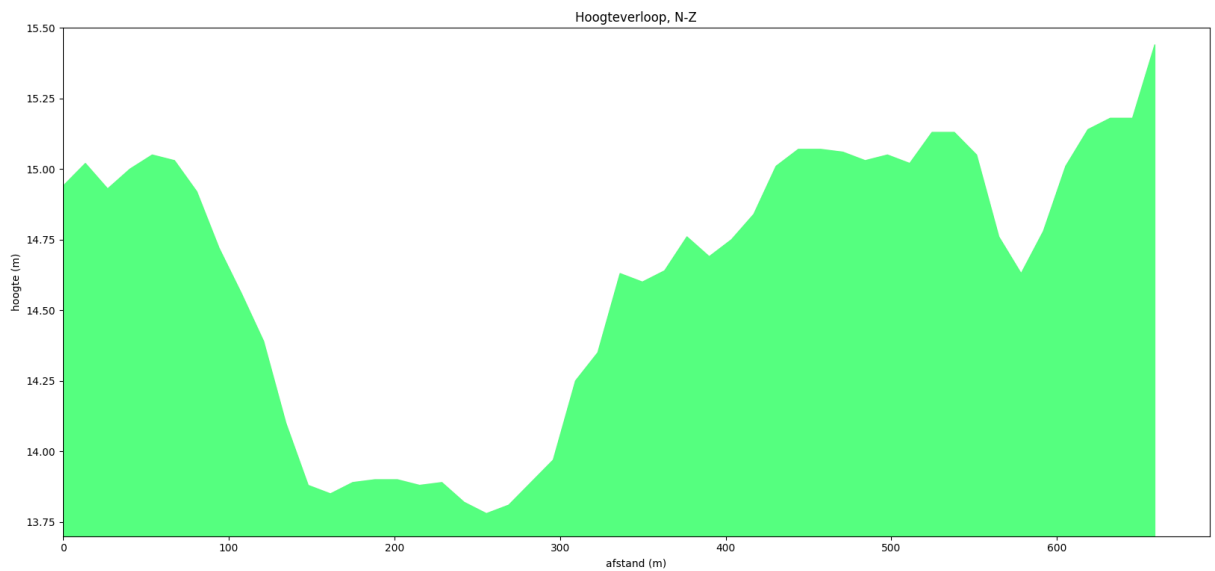
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

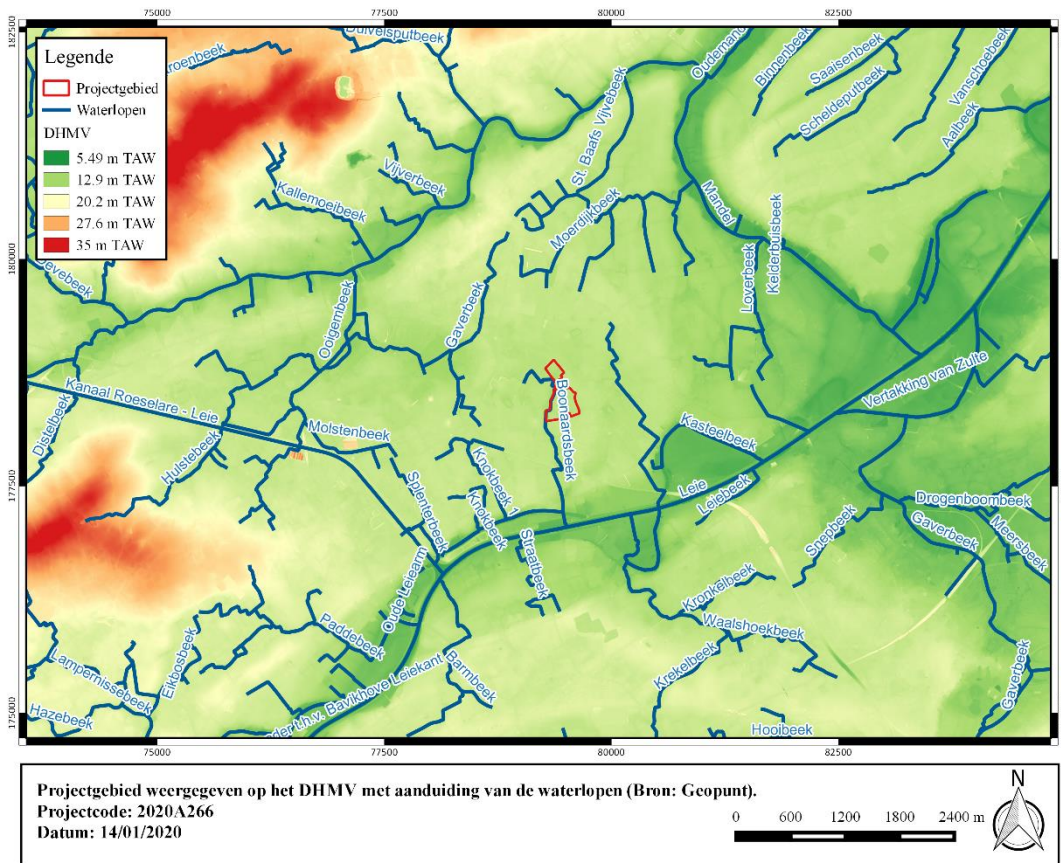

Figuur 10: Hoogteverloop, W-O (Bron: Geopunt).

Figuur 11: Hoogteverloop, N-Z (Bron: Geopunt).

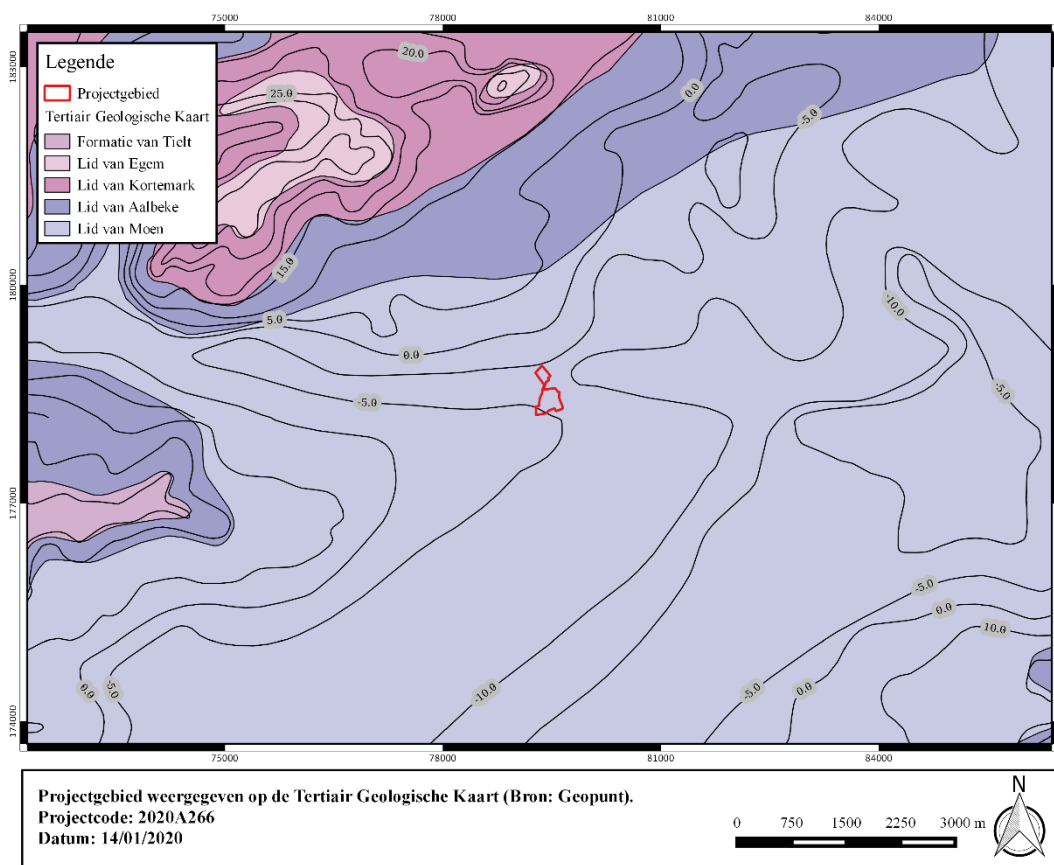

Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).

1.4.1.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het **Lid van Moen (Formatie van Kortrijk)**. Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingmilieu). De Formatie van Kortrijk wordt ingedeeld in vier leden; van onder naar boven: het Lid van Mont-Héribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen en het Lid van Aalbeke. Het Lid van Mont-Héribu rust op de Groep van Landen.

Het Lid van Moen is afgezet tijdens een periode van zeespiegelschommelingen, wat resulteerde in een heterogeen sedimentpakket. Het is een grijze kleiige silt, waartussen intercalaties voorkomen van zand met grof glauconiet of gebroken schelpresten. Deze grove lagen zijn vermoedelijk afgezet tijdens stormperiodes (tempestieten). Naar het noorden en noordoosten toe gaat deze eenheid over naar een meer homogene kleiigere afzetting."

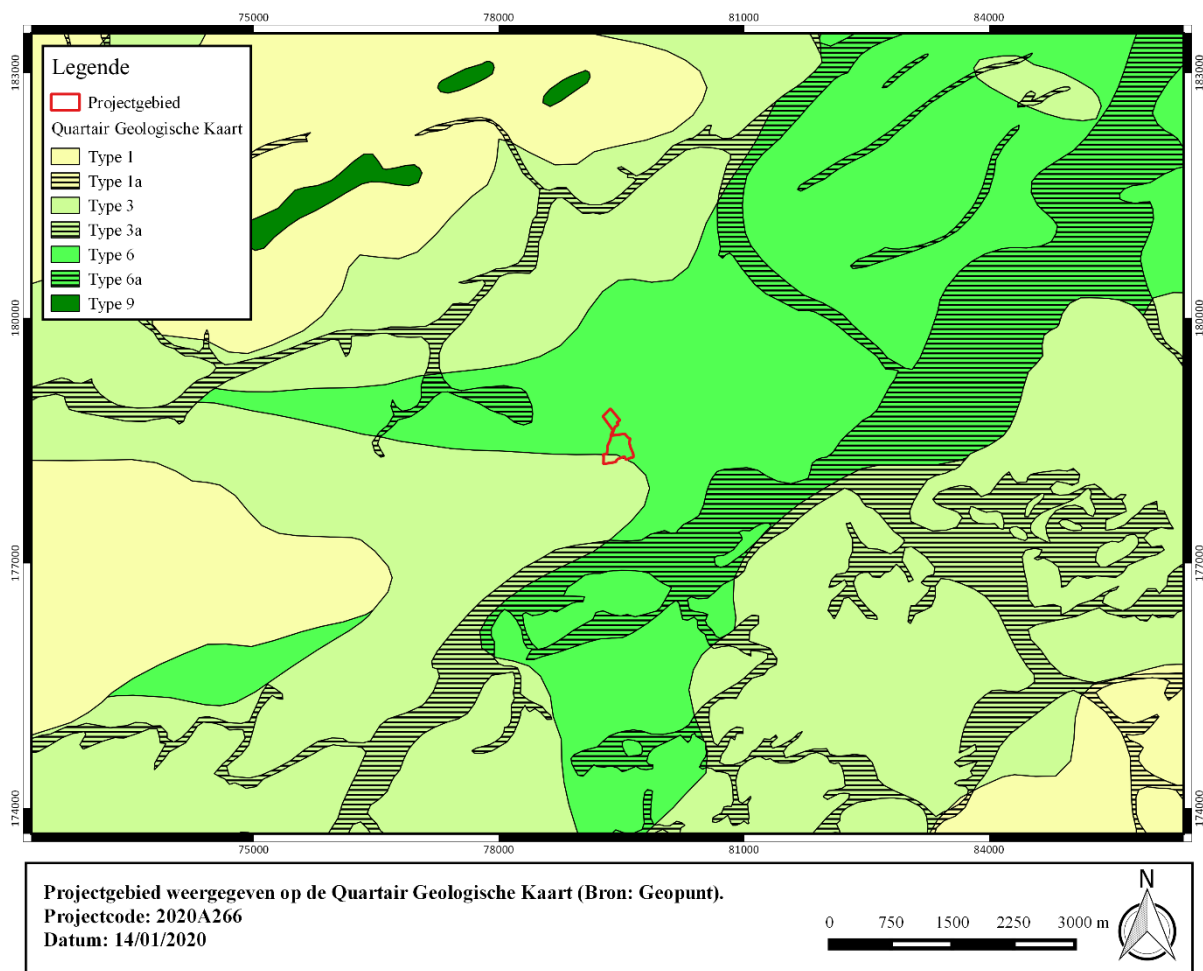
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.3 Quartaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het **Quartair Type 3**. Dit type bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zandleem tot leem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen bevatten van het Quartair.

Het projectgebied is gelegen in het **Quartair Type 6**. Dit type bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Eemiaan gevolgd door fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan. De top bestaat uit een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zand tot zandleem). Binnen deze afzetting kunnen hellingsafzettingen voorkomen en deze afzetting kan lokaal afwezig zijn.

Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.4 Bodemvormingsprocessen

Het bodemtype **Pcc** is een matig droge, zwak gleyige lichte zandleembodem met sterk gevlekte textuur (bij lemige sedimenten), verbokkelde textuur B horizont (bij zandige sedimenten). De humeuze bovengrond van deze bodems is 25-30 cm dik en grijsbruin. Bij Pcc is deze sterk gevlekte textuur B verbrokkeld, discontinu met helbruine vlekken en lichtere kleuren; veelal komen er ijzerconcreties in voor. De roestverschijnselen beginnen in de textuur B tussen 60 en 90 cm diepte.

Bij het bodemtype **Pcc(h)** is de B-horizont sterk gevlekt, verbrokkeld of discontinu.

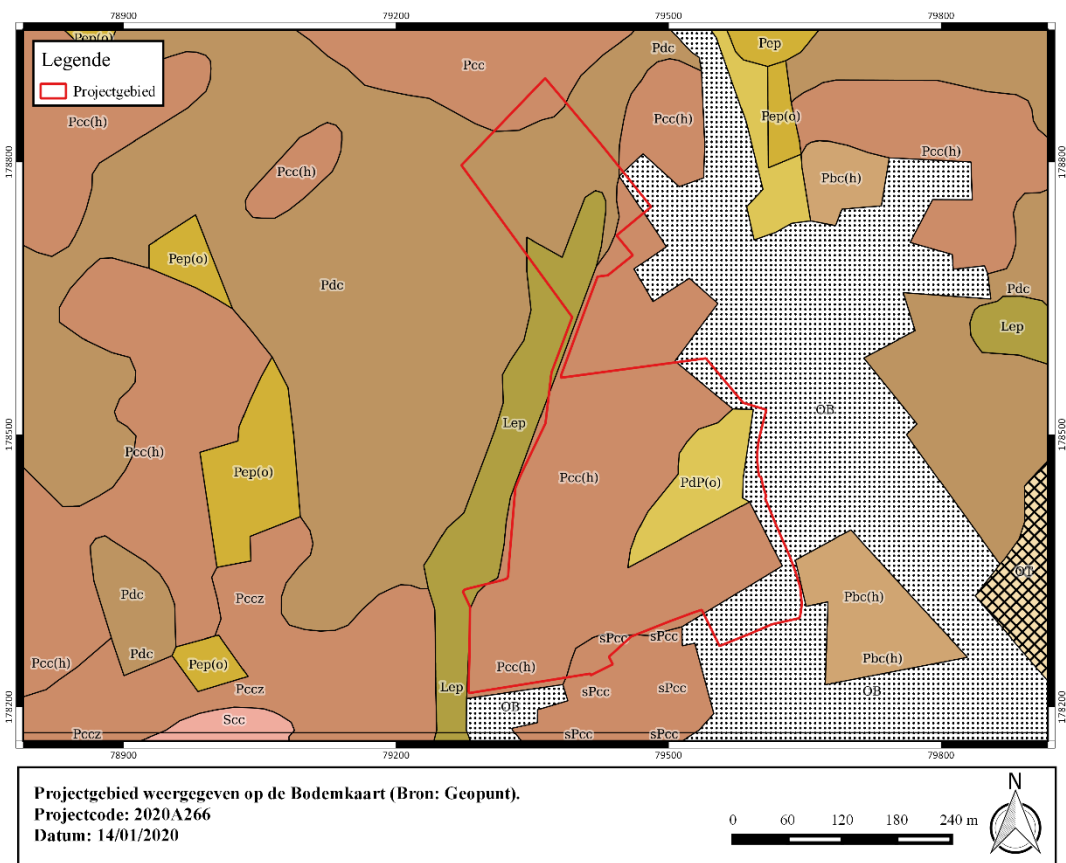
Het bodemtype **sPcc** is een matig droge, zwak gleyige lichte zandleembodem met sterk gevlekte textuur (bij lemige sedimenten) en verbrokkelde textuur B horizont (bij zandige sedimenten). Het zand komt voor op geringe diepte (ondieper dan 75 cm). De humeuze bovengrond van deze bodems is 25-30 cm dik en grijsbruin. Bij Pcc is deze sterk gevlekte textuur B verbrokkeld, discontinu met helbruine vlekken en lichtere kleuren; veelal komen er ijzerconcreties in voor. De roestverschijnselen beginnen in de textuur B tussen 60 en 90 cm diepte.

Het bodemtype **Pdc** is een matig natte licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. De bouwlaag is zeer donker grijsbruin en humeus rijk. Het materiaal wordt bruin tot bleekbruin vanaf 30 cm diepte en in deze horizont komen roestverschijnselen voor vanaf 40-60 cm. De sterk verbrokkelde en gevlekte textuur B begint tussen 60 en 80 cm. De klei aanrijkingshorizont is in veel gevallen bijna verdwenen en worden ijzerconcreties aangetroffen. Soms komt een zand- of leemsubstraat voor, in andere golvende gebieden waar Tertiair binnen boorbereik voorkomt is het een klei of klei-zandsubstraat.

Het bodemtype **Lep** is een natte zandleembodem zonder profiel en is een hydromorfe alluviale bodem. Deze is veel te nat en soms kortstondig geïnundeerd in de winter. De kleur is grijs met talrijke roestvlekken en op dieper dan 80 cm wordt een blauwgrijs reductiemateriaal aangetroffen.

Het bodemtype **OB** is een kunstmatig bodemtype waarbij de natuurlijke bodem sterk verstoord kan zijn door de aanwezige verharding of bebouwing. Hierdoor is het niet altijd mogelijk de natuurlijke bodem te herkennen.

Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).

1.4.2 Historische en archeologische voorkennis

1.4.2.1 Overzicht van de gekende archeologische waarden

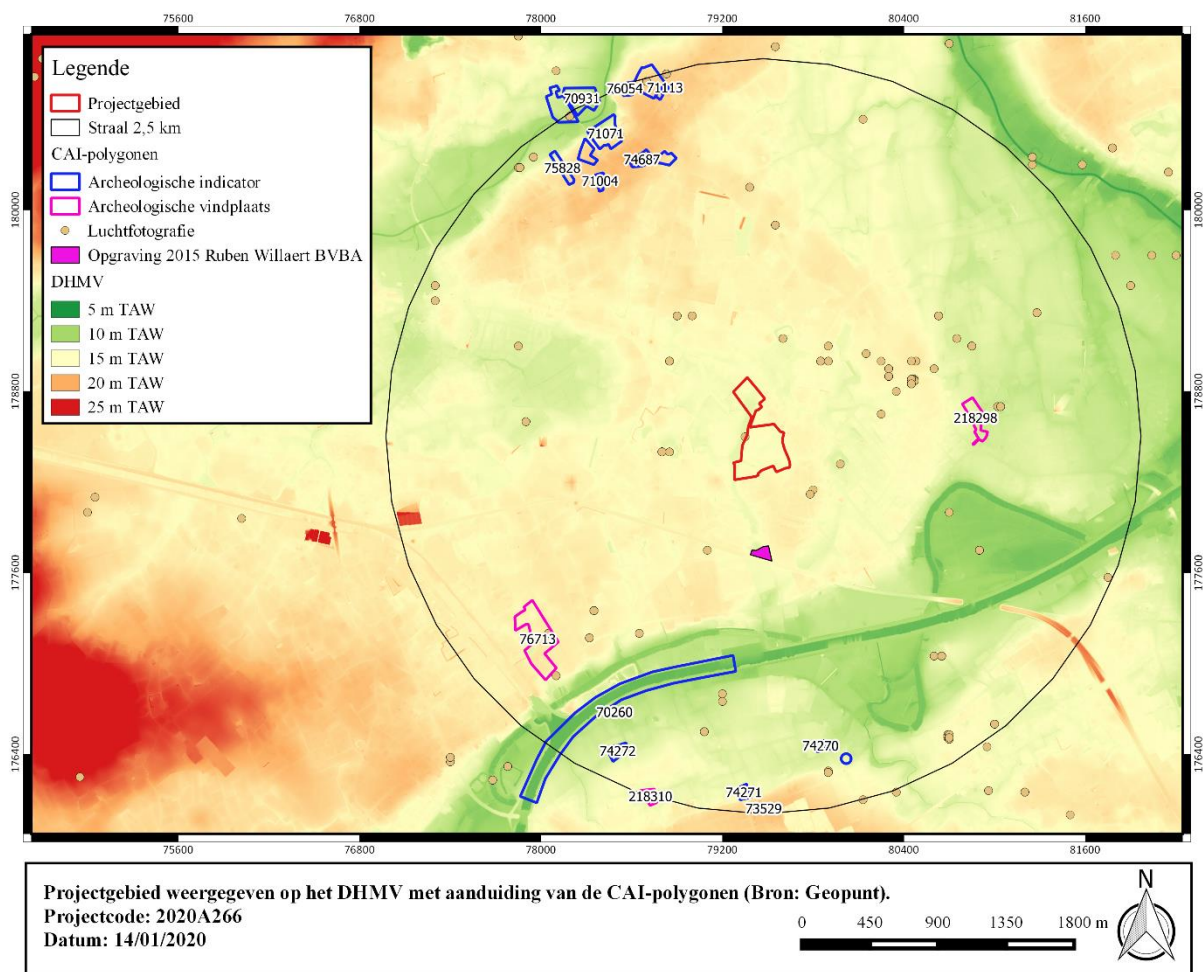
Binnen de grenzen van het onderzoeksgebied zijn geen archeologische vindplaatsen gekend. Direct ten zuiden van het onderzoeksgebied, ter hoogte van de eerste fase van de geplande ontwikkeling is het archeologisch vooronderzoek nog in uitvoering. Een reeds uitgevoerd archeologisch booronderzoek heeft geen aanwijzingen opgeleverd voor de aanwezigheid van bewaarde artefactenconcentraties³. De regio rond Wielsbeke is echter rijk aan archeologische vindplaatsen. Hoewel deze onderzoeken nog niet zijn opgenomen in de CAI werden bij vlakdekkend onderzoek op de terreinen tussen de De Maurissenstraat en de Lobeekstraat, ter hoogte van de Kasteelbeek, funeraire sporen uit de bronstijd, ijzertijd en Romeinse periode onderzocht. De grotere bronstijdgrafcirkels lijken in de regio ingeplant langs de terrassen van de Leie, op goed zichtbare plaatsen. Naast deze funeraire ruimte werden eveneens resten van bewoning aangetroffen die op basis van de waarnemingen gedateerd kunnen worden in de late ijzertijd en Romeinse periode. Daarnaast werden enkele sporen aangesneden die wijzen op menselijke aanwezigheid tijdens de middeleeuwen. Verspreid over het terrein werden ook enkele patronen van Franse en Duitse makelij uit WOI gerecupereerd evenals fragmenten van geschutsmunitie. Vermoedelijk kaderen deze vondsten binnen het bevrijdingsoffensief en schermutselingen langs de Leie⁴.

Ten zuidwesten van het onderzoeksgebied aan de Vaartstraat te Wielsbeke, veel dichterbij de Leie, wijst verspreid lithisch materiaal op menselijke aanwezigheid tijdens de steentijden en de metaaltijden. Naast enkele crematiegraven werden er sporen van bewoning uit de Romeinse periode en de middeleeuwen onderzocht (CAI 76713). Overig terreinonderzoek bracht vooral indicaties aan het licht voor menselijke aanwezigheid tijdens de middeleeuwen en jongere perioden. Ten noorden van het onderzoeksgebied, op een iets hogere rug langs de Mandel werden bij verschillende veldprospecties een relatief groot aantal lithische artefacten gerecupereerd, hetgeen een bijkomende indicatie vormt voor menselijke aanwezigheid tijdens de steentijden rondom het onderzoeksgebied. De gekende waarden wijzen op quasi doorlopende menselijke aanwezigheid vanaf de steentijden.

³ Overmeire J, 2020, Nota Verkennende Archeologische Boringen Wielsbeke, Molenstraat, Verlag van Resultaten, Baac-Vlaanderen rapport 1269, pp.21

⁴ Beke F. & van den Dorpel A.C., 2017, Grafheuvels uit de metaaltijden en bewoning uit de late IJzertijd en de Romeinse periode, Archeologische opgraving te Wielsbeke 'De Maurissenstraat', Ruben Willaert Rapport 100, pp. 172

Figuur 16: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI binnen een straal van 2,5 km (Bron: Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

70260	<p>Controle van werken (1974); NK: 150 meter</p> <p>Steentijd: lithisch materiaal</p> <p>Ijzertijd: aardewerk - Vindplaats binnen overstromingsgrens van de Leie en gevormd door een thans verdwenen kreek (100 m lang, 4-12 m breed, gemiddeld 3 m diep). Het verloop duidt op een afwijkend perceelspatroon.</p> <p>Romeinse tijd: In de kreek werd een groot fragment van een tegula en een wandscherf van een bord in terra sigillata gevonden.</p> <p>Bron: Despriet, Ph., 1975, Het oudheidkundig bodemonderzoek in het arrondissement Kortrijk in 1974, in de Leiegouw 17, afl. 4, p.341-360.</p>
76713	<p>Mechanische prospectie (2005), Opraving (2005,2008); NK: 15 meter</p> <p>Steentijd: lithisch materiaal</p> <p>Neolithicum: gepolijste bijl</p>

	<p>Ijzertijd: twee handgevormde bakseltypes voor waaronder ribbelkommen – schaarse aardewerkvondsten</p> <p>Vroeg-Romeinse periode: 5-tal Romeinse brandrestengraven, te interpreteren als 'veldgraven'. Tweemaal 2 bij elkaar en 1 geïsoleerd graf. Allen met houtskoolrijke vulling met verbande botsplinters - Ingegraven hut van 3,5x3m die diende voor artisanale activiteiten - concentratie paalsporen, waarschijnlijk tweeschepig hoofdgebouw (15x4,5m) – enkele spiekers – 2 waterputten – grachtensysteem – kuil die wordt geïnterpreteerd als silo - kruikje in typische zeepwaar uit Noord-Frankrijk (Bavay-regio)</p> <p>Volle middeleeuwen: eenschepig hoofdgebouw in hout en vakwerk – een waterkuil - resten van het erf, erfgrachten, percellering van het omliggende land</p> <p>Middeleeuwen: hutkom – mogelijk ook tweeschepig hoofdgebouw – scherfje</p> <p>Bron: Hoorne J. 2007: Interimrapport Archeologisch onderzoek 2005 Wielsbeke - Vaartstraat.</p>
218298	<p>Mechanische prospectie (2017); NK: 15 meter</p> <p>Middeleeuwen: een door de mens vanaf de middeleeuwen opgevulde natuurlijke depressie, paalsporen, kuilen en greppels/grachten. Enkele van deze sporen zijn mogelijk eveneens in de middeleeuwen te dateren, al zijn de meeste vermoedelijk veel jonger. De paalsporen vormen geen herkenbare structuur en ook de functie van de kuilen is niet duidelijk. Ze zijn enkel te interpreteren als off site fenomenen.</p> <p>Bron: https://id.erfgoed.net/archeologie/notas/4188 (Ruben Willaert BVBA)</p>
218310	<p>Mechanische prospectie; NK: 15 meter</p> <p>Volle middeleeuwen: naast enkele subrecente (paal)sporen: drie grachten die waarschijnlijk tot de rand van een woonerf uit de volle middeleeuwen behoren. De kern hiervan ligt echter buiten het onderzoeksgebied. de sporen werden gedateerd op basis van 8 fragmenten handgevormd grijs aardewerk, waarvan één randfragment van een kogelpot, versierd met een wafelvormig radstempelpatroon.</p> <p>Bron: https://id.erfgoed.net/archeologie/notas/4943 (BAAC)</p>

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

74270	<p>Indicator cartografie; NK: 15 meter</p> <p>Late middeleeuwen: site met walgracht</p>
-------	---

74271	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74272	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
156463	Indicator cartografie; NK: 250 meter Middeleeuwen: hoeve met drie omwallingen, waarbinnen een mote en het neerhof met bedrijfsgebouwen lagen - aardewerk

Veldprospecties

70931	Veldprospectie (2004); NK: 15 meter Steentijd: 1 kern, 1 afslag
70949	Veldprospectie (2004); NK: 15 meter Steentijd: lithisch materiaal
71001	Veldprospectie (2004); NK: 15 meter Steentijd: 1 geretoucheerd artefact
71004	Veldprospectie (2004); NK: 15 meter Steentijd: 1 kern, 1 kling
71071	Veldprospectie (2004); NK: 15 meter Steentijd: 4 kern(fragment)en, 5 stuks kernverfrissingsmateriaal, 8 mantelafslagen, 15 afslagen, 5 klingen, 3 fragm van afhakingen, 1 klopper, 3 brokstukken, 13 geretoucheerde artefacten
71091	Veldprospectie (2004); NK: 15 meter Steentijd: lithisch materiaal Romeinse tijd: aardewerk, bouwmateriaal
71113	Veldprospectie (2004); NK: 15 meter Steentijd: lithisch materiaal
71121	Veldprospectie (2004); NK: 15 meter Steentijd: lithisch materiaal

73529	Veldprospectie (2004); NK: 15 meter Steentijd: lithisch materiaal
74687	Veldprospectie (2004); NK: 15 meter Steentijd: 1 kernfragment, 1 mantelafslag
74698	Veldprospectie (2004); NK: 15 meter Steentijd: lithisch materiaal
75828	Veldprospectie (2004); NK: 15 meter Steentijd: 1 kern, 3 afslagen, 1 kling, 1 fragment van een afhaking
76054	Veldprospectie (2004); NK: 15 meter Steentijd: lithisch materiaal

Luchtfotografie

154782	Luchtfotografie; NK: 150 meter Bronstijd: grafheuvel
154835	Luchtfotografie (1992); NK: 150 meter Onbepaald: grafheuvel – circulaire structuur

Onbepaald

70261	Onbepaald; NK: 150 meter Romeinse tijd: enkele scherven zachtgebakken, grijs-zwart gebruikersaardewerk.
-------	--

1.4.2.2 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

Het onderzoeksgebied bevindt zich op een landschappelijk gunstige positie op het plateau tussen twee grote riviervalleien dat wordt ingesneden door verschillende kleinere beekvalleien en moet een beduidende aantrekkingskracht gehad hebben op rondtrekkende gemeenschappen jager-verzamelaars evenals de vroegste landbouwers in de regio. Dit wordt bevestigd door de gekende archeologische vindplaatsen. De waarnemingen in de ruime omgeving wijzen duidelijk op menselijke aanwezigheid tijdens de steentijden. Archeologisch onderzoek wijst tevens op doorlopende bewoning in de metaaltijden, ijzertijd en Romeinse periode. Ca. 1 km ten zuiden van het plangebied zijn bij een opgraving aan de Maurissenstraat bronstijdgrafcirkels aan het licht gekomen. Het rivierengebied tussen de vallei van de Mandel en de Leie is een zeer geschikte omgeving voor een gemengd boerenbedrijf uit de bronstijd. De ruggen van mineraalrijke, vochthoudende gronden waren ideaal om te wonen en akkerbouw te bedrijven en er was altijd open water in de directe nabijheid. Vanuit de nederzetting werd het omliggende land geëxploiteerd en is er een afname van bos en toename van open landschap te constateren. Bronstijdgrafcirkels zijn voornamelijk opgeworpen op natuurlijke verhogingen in het landschap, waarbij niet uitgesloten is dat het visuele effect werd nagestreefd.⁵ De ligging van het plangebied in het interfluvium van twee brede riviervalleien (Mandel en Leie) én de reeds vastgestelde aanwezigheid van bronstijdgrafcirkels indiceert een hoge verwachting naar sporen uit de bronstijd binnen de projectgrenzen. Ook voor de IJzertijd zijn in de omgeving van het plangebied een ruim aantal sporen geattesteerd. Op basis van de beschikbare gegevens kan tevens vermoed worden dat de regio van het plangebied gedurende de (vroeg-)Romeinse periode werd gecultiveerd.

Mogelijk werden gedurende de vroege middeleeuwen delen van het reeds in cultuur gebrachte kouterland overgenomen. Op deze manier zouden zich ter hoogte van de droge bewerkbare gronden aan de Leieoever los van elkaar staande landgebouwgemeenschappen ontwikkelen. Er wordt vermoed dat de dorpsnaam van Wielsbeke een Frankische oorsprong heeft.

De eerste vermelding van Wielsbeke is als Wielsbecke in 1075, wanneer Albertus de Wielsbecke in een akte wordt vermeld. In 1141 wordt het bestaan van een grote landbouwuitbating vermeld. Bestuurlijk ressorteerde het dorp onder de graafschap Vlaanderen, kasselrij Kortrijk, roede van Tielt. Een telling uit 1469 verklaart dat de parochie ca. 160 inwoners kende.

Gedurende de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648) heeft het dorp zwaar te lijden onder oorlogsgeweld. Tijdens de geuzenberoerten wordt het interieur van de kerk verwoest. Tijdens het Ancien Regime kent telt Wielsbeke twee windmolens, waaronder een graanmolen op de Molenhoek.

In de 18e eeuw groeit de bevolking aan. Naast kleine landbouwuitbatingen is de opkomende vlasnijverheid een aanvullende bron van inkomsten. In 1739 telt Wielsbeke reeds 106 wevers. In 1840-1844 worden al verbeteringswerken aan de Leie uitgevoerd. Deze kanalisatie leidde reeds tot een grote stijging van het waterverkeer over de Leie. Ter aanvulling van de twee bestaande windmolens wordt in 1803 aan de noordzijde van de Molenstraat een nieuwe molen opgericht, naar verluidt een houten staakmolen op torenkot in gebruik als koren- en oliemolen. In 1868 wordt deze molen uitgebreid met een maalderij, aangedreven door een stoommachine. Rond 1887 wordt de maalderij vergroot en wordt opnieuw een stoommachine geïnstalleerd.

⁵ Theunissen, L. 2009, Midden-bronstijdsamenlevingen in het zuiden van de Lage Landen: Een evaluatie van het begrip 'Hilversum-cultuur', 274 p.

Voortaan legt men zich enkel toe op het slaan van olie. Vóór 1900 wordt de windmolen buiten gebruik gesteld en de site enkel als maalderij verdergezet.

Vanaf het midden van de 19de eeuw kende de vlasnijverheid een steile opgang doordat er geen verbod meer wordt gesteld op het roten in de Leie. Door de Engelse en Ierse vlaskopers werd de Leie "The Golden River" genoemd, vanwege zijn vermeende unieke rootkwaliteit van het Leiewater, wat eigenlijk voornamelijk te maken had met de trage stroming.

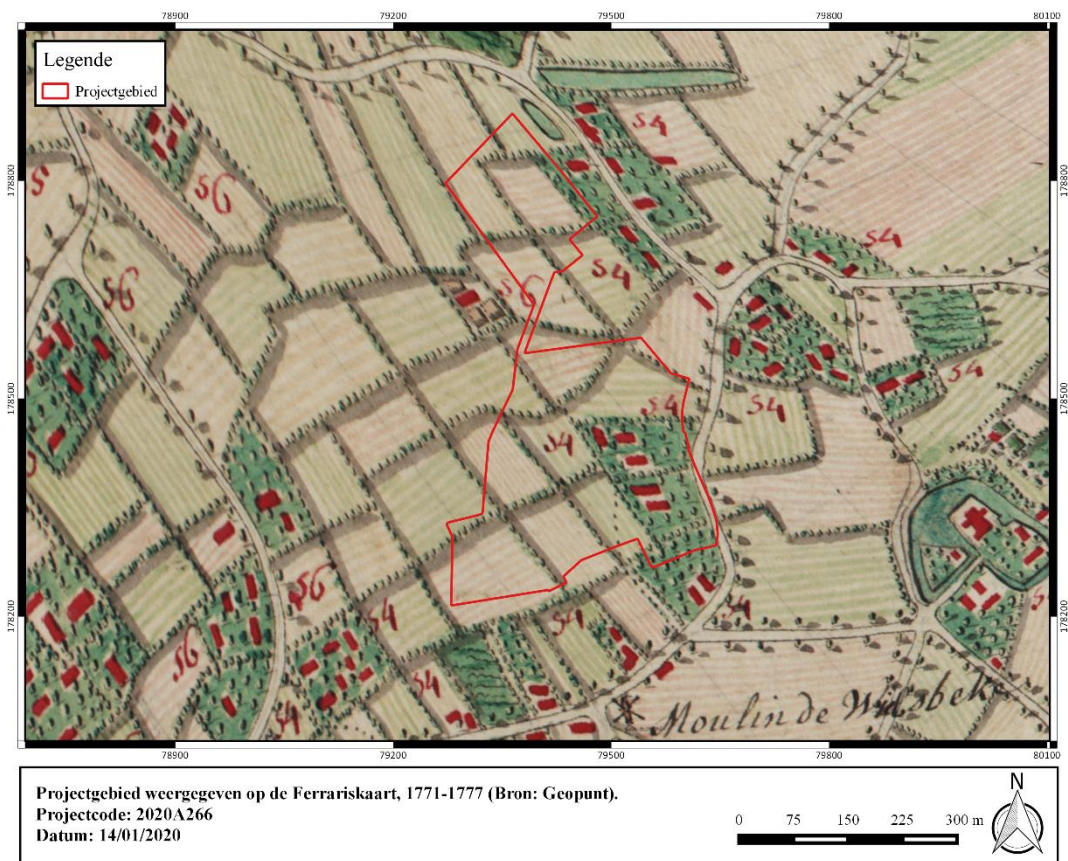
Bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog houdt het 13de Liniergiment van de 8ste Infanteriedivisie als enige Belgische regiment stand tegen een Duitse overmacht, van 23-26 mei 1940. Zware gevechten langs de Leie in Wielsbeke, Sint-Baafs-Vijve en Sint-Eloois-Vijve leiden tot grote verliezen, door de verdediging wordt tijdswinst gecreëerd voor de geallieerde terugtrekking in Duinkerke. Door terugtrekkende Belgische troepen wordt de spoorwegbrug over de Leie tussen Sint-Eloois-Vijve en Wielsbeke opgeblazen. Na de drie dagen strijd zijn het dorpscentrum en kerk Wielsbeke zwaar verwoest. In plaats van heropbouw en herstelling van de kerk kiest men onder impuls van pastoor Laga om meer naar het noorden, op de "Molenhoek", een volledig nieuwe Sint-Laurentiuskerk in modern-gotische stijl op te trekken.⁶

⁶ Inventaris Onroerend Erfgoed 2019

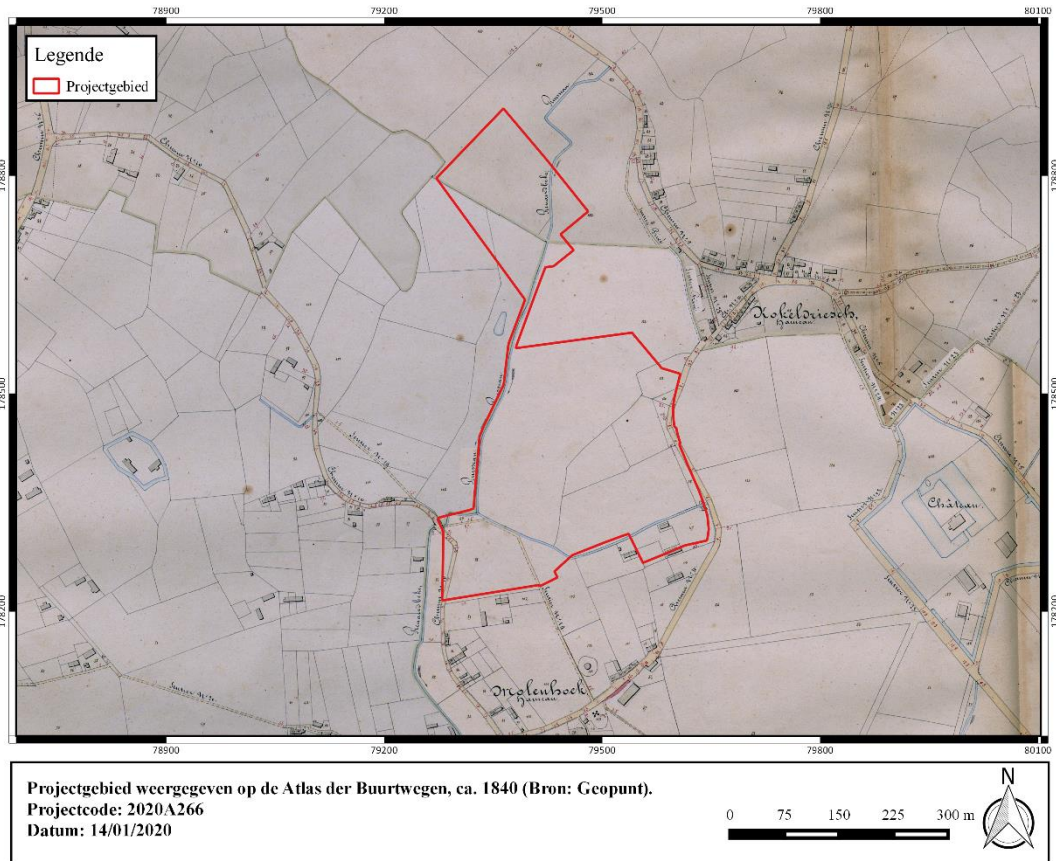

1.4.2.3 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

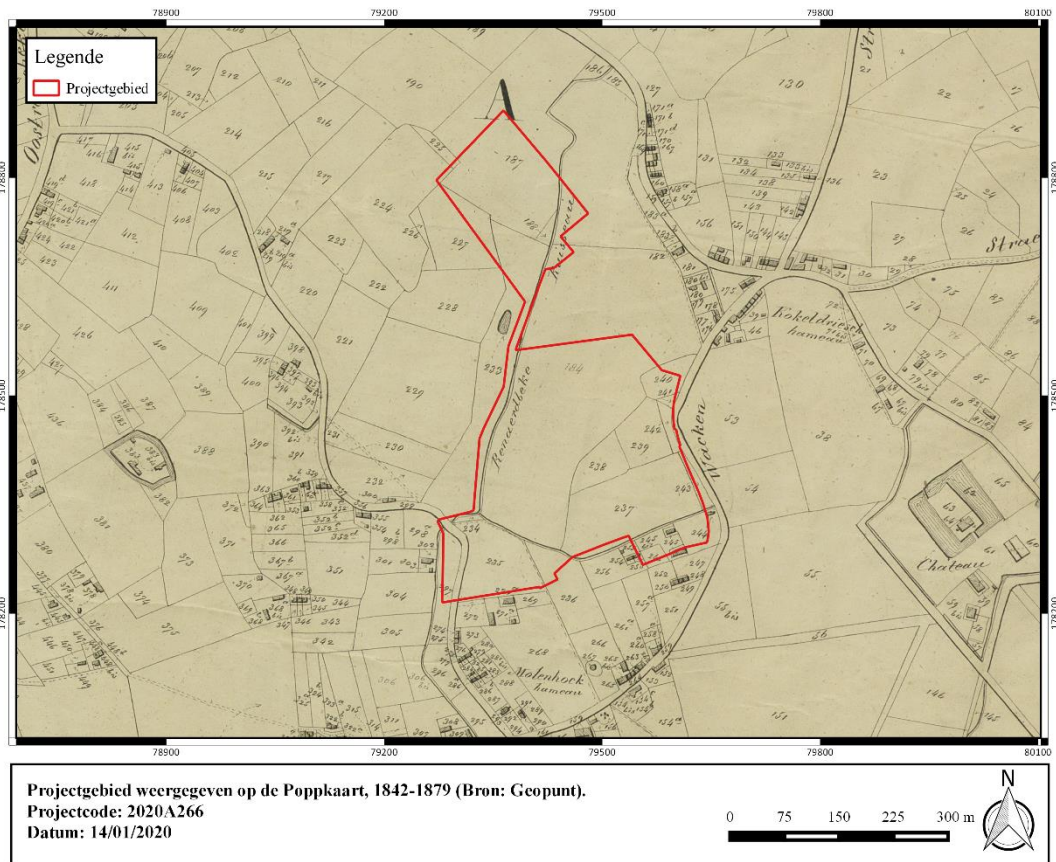
De Ferrariskaart geeft duidelijk bebouwing weer in het zuidoostelijk deel van het plangebied het betreft een samenstel van 5 gebouwen waarvan de onderlinge samenhang hoevebouw doet vermoeden. Deze gebouwen zijn omgeven door een boomgaard. Het overige deel van het terrein staat gekarteerd als akker. Op de Ferrariskaart is het verloop van de huidige Boonaardsbeek niet waar te nemen. Evenmin is een omliggend meersgebied waar te nemen. Dit doet vermoeden dat de gracht/beek een recentere oorsprong heeft. Op de 19^e-eeuwse kaarten is deze waterloop wel zichtbaar. De Atlas der Buurtwegen en de Poppkaart geven een bescheiden rechthoekige woning weer in het zuidoostelijk deel van het plangebied. Het overige deel van de gebouwen is niet langer weergegeven. Het zuidwestelijk deel van het plangebied wordt aangesneden door twee noord-zuid georiënteerde smalle wegen.

Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).

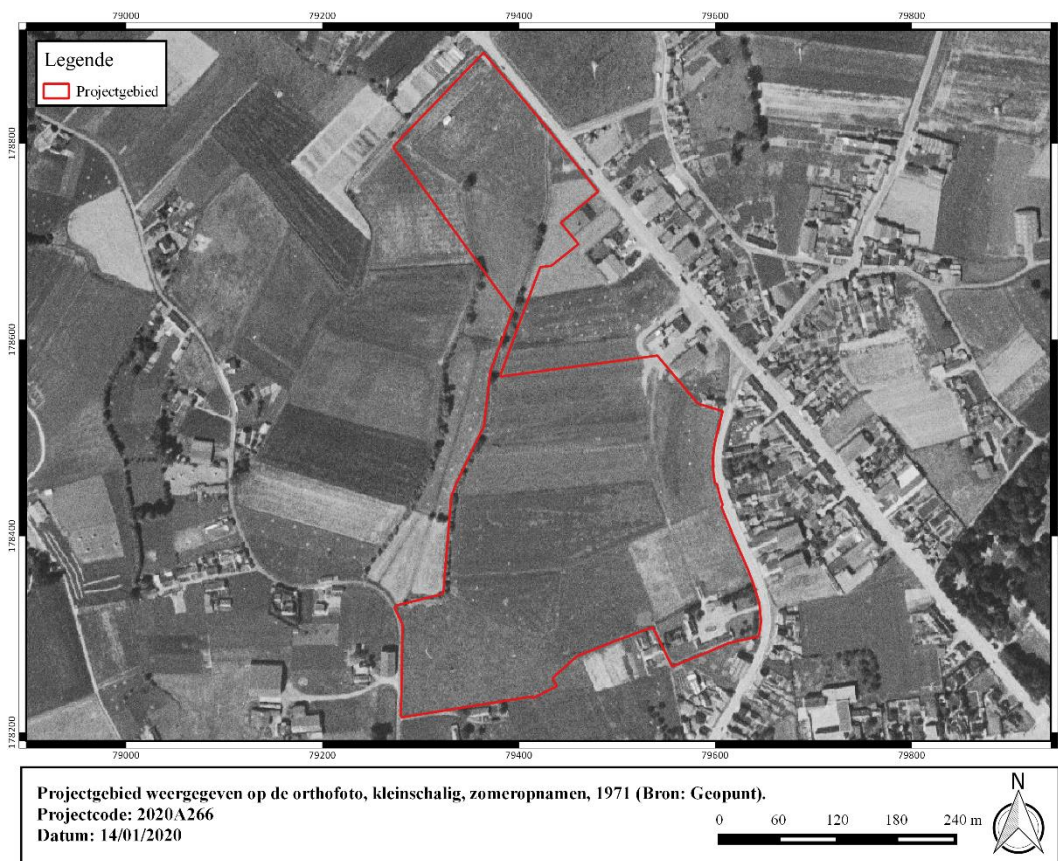

Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).

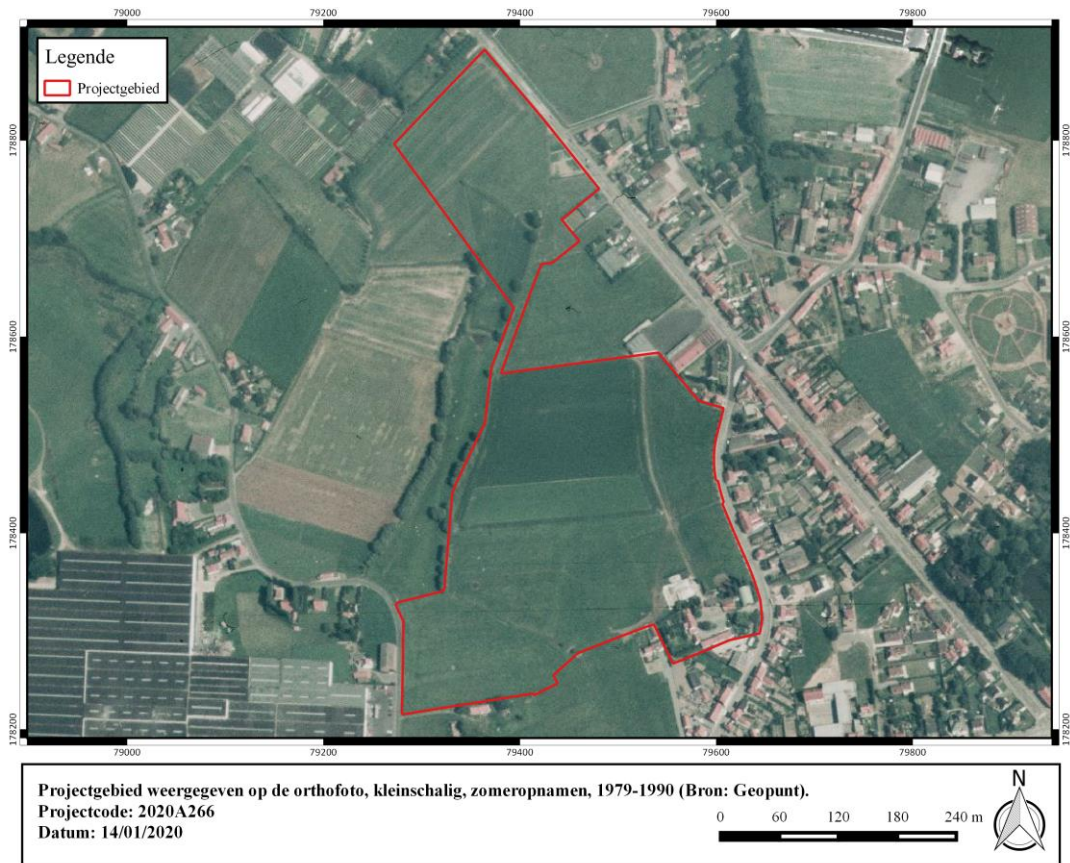

1.4.2.4 Huidige gebruik en verstoringen

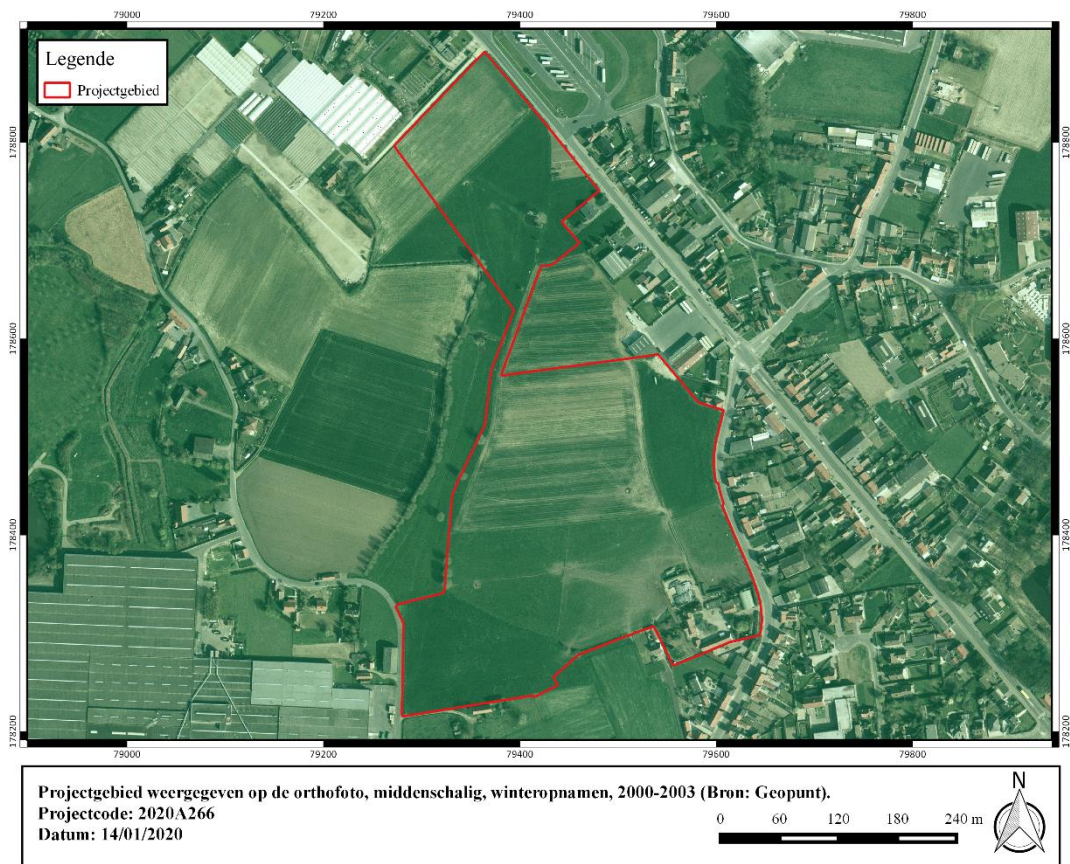
De orthofotosequentie geeft een beperkte evolutie weer in het bodemgebruik binnen de contour van het plangebied gedurende de laatste decennia. Het plangebied deels in gebruik als akker, deels als weiland. Langsheen de Boonaardsbeek komen verspreid bomen voor. De Boonaardsbeek snijdt het centrale en zuidwestelijke deel van het terrein aan over een gecombineerde oppervlakte van ca. 2590 m². Op de luchtopname van 1971 zijn enkel de zuidelijke gebouwen van de aanwezige boerderij zichtbaar. Mogelijk gaat het meest zuidelijke gebouw terug op het gebouw die is weergegeven op de Atlas der Buurtwegen. Pas vanaf de orthofoto van 2008-2011 zijn de twee noordelijke loodsen van het complex waar te nemen. Ter hoogte van het noordelijk deel van het plangebied situeert zich een ronde poel met een oppervlakte van 150 m².

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

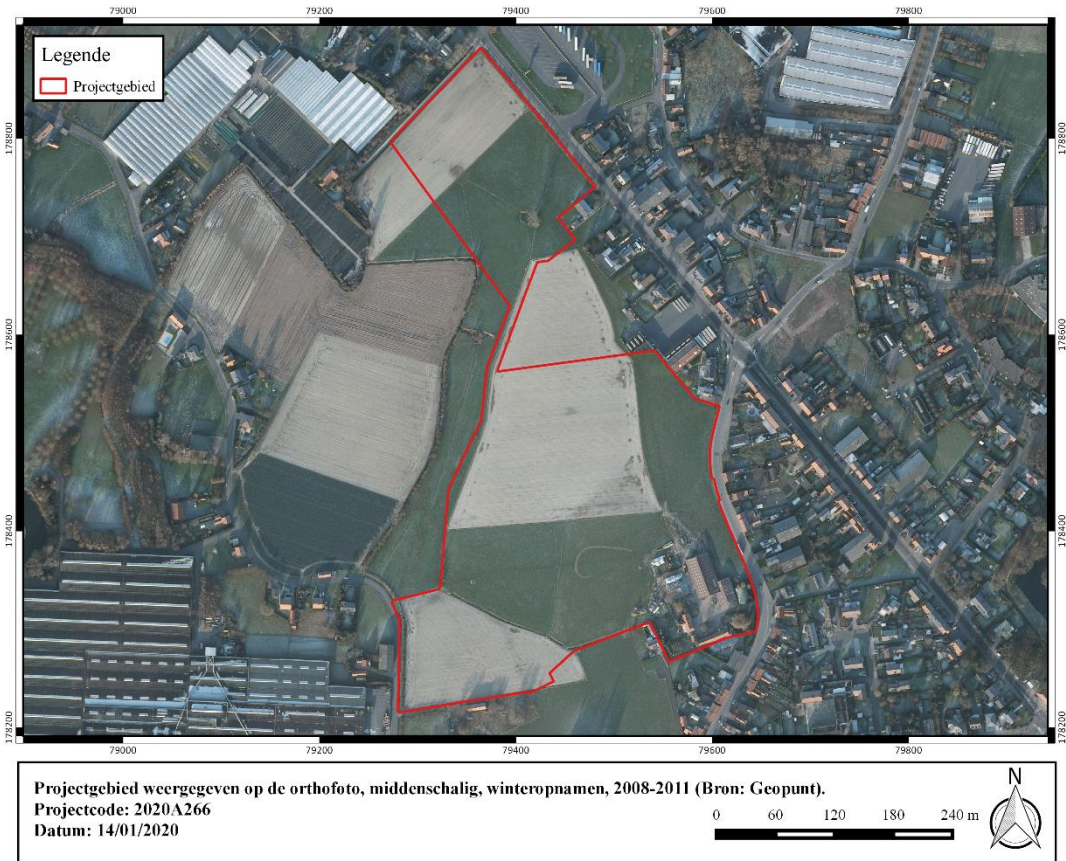

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).

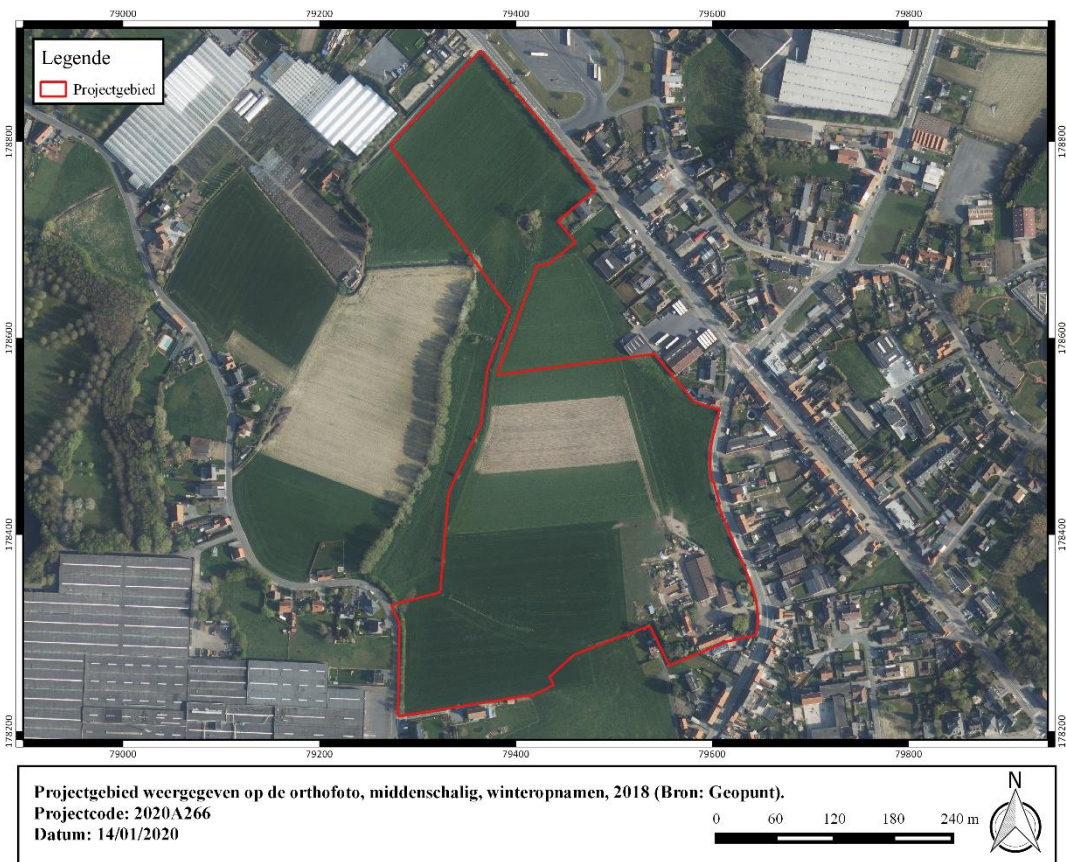

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalg, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalg, winteropnamen, 2018 (Bron: Geopunt).

1.5 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van een verkaveling aan de Molenstraat te Wielsbeke. Deze ontwikkeling sluit aan op een reeds vergunde verkaveling waarvan de realisatie in uitvoering is. Het projectgebied is ca. 11,72 ha groot en integraal in gebruik als landbouwgrond. In de zuidoostelijke hoek van het onderzoeksgebied is een hoeve met bijgebouwen aanwezig, deze infrastructuur wordt gesloopt.

Landschappelijk gezien is Wielsbeke gelegen in de zandleemstreek binnen het Mandel-Leie interfluvium. Het onderzoeksgebied bevindt zich een kilometer ten noorden van de Leie. Ten westen van het onderzoeksgebied stroomt de Boonaardsbeek. De top van de Quartaire sequentie bestaat uit eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holoceen die rusten op een sokkel van fluviaatiele afzettingen van het Weichseliaan en Eemiaan. Over het grootste deel van de oppervlakte van het onderzoeksgebied bestaat het sediment uit lichte zandleem. Ter hoogte van de vallei van de Boonaardsbeek dient uitgegaan te worden van een profiellose, hydromorfe zandleembodem. Het landschappelijk kader van hogere en drogere zandleemgronden tussen twee grote rivier valleien moet een beduidende aantrekkingskracht gehad hebben op zowel gemeenschappen jager-verzamelaars als vroege landbouwers.

De cartografische bronnen geven een open landschap weer met ruraal karakter waarbij de aanwezige bewoning zich situeert langs het wegennet. Op de Kaart van Ferraris is te zien hoe het merendeel van het onderzoeksgebied in gebruik is als akkerland. In de zuidoostelijke sector van het terrein zijn enkele hoeves afgebeeld. Op de Ferrariskaart is de Boonaardsbeek niet aangeduid. Dit gegeven doet vermoeden dat deze waterloop een antropogene oorsprong heeft en eerder als gracht gezien moet worden. Op de 19e-eeuwse bronnen is de Boonaardsbeek wel aangeduid. In het zuiden van het onderzoeksgebied is de bebouwing beperkt tot één structuur. Net ten noorden van deze bebouwing loopt een gracht met oost-west oriëntatie richting de Boonaardsbeek. Op de orthofotosequentie is weinig tot geen evolutie merkbaar de voorbije decennia, het terrein is in gebruik als landbouwgrond.

Binnen de grenzen van het onderzoeksgebied zijn geen archeologische vindplaatsen gekend. Direct ten zuiden van het onderzoeksgebied, ter hoogte van de eerste fase van de geplande ontwikkeling is het archeologisch vooronderzoek nog in uitvoering. Een reeds uitgevoerd archeologisch booronderzoek heeft geen aanwijzingen opgeleverd voor de aanwezigheid van bewaarde artefactenconcentraties⁷. De regio rond Wielsbeke is echter rijk aan archeologische vindplaatsen. Hoewel deze onderzoeken nog niet zijn opgenomen in de CAI werden bij vlakdekkend onderzoek op de terreinen tussen de De Maurissenstraat en de Lobeekstraat, ter hoogte van de Kasteelbeek, funeraire sporen uit de bronstijd, ijzertijd en Romeinse periode onderzocht. De grotere bronstijdgrafcirkels lijken in de regio ingeplant langs de terrassen van de Leie, op goed zichtbare plaatsen. Naast deze funeraire ruimte werden eveneens resten van bewoning aangetroffen die op basis van de waarnemingen gedateerd kunnen worden in de late ijzertijd en Romeinse periode. Daarnaast werden enkele sporen aangesneden die wijzen op menselijke aanwezigheid tijdens de middeleeuwen. Verspreid over het terrein werden ook enkele patronen van Franse en Duitse makelij uit WOI gerecupereerd evenals fragmenten van geschutsmunitie. Vermoedelijk kaderen deze vondsten binnen het bevrijdingsoffensief en schermutselingen langs de Leie⁸.

⁷ Overmeire J, 2020, Nota Verkennende Archeologische Boringen Wielsbeke, Molenstraat, Verlag van Resultaten, Baac-Vlaanderen rapport 1269, pp.21

⁸ Beke F. & van den Dorpel A.C., 2017, Grafheuvels uit de metaaltijden en bewoning uit de late IJzertijd en de Romeinse periode, Archeologische opgraving te Wielsbeke 'De Maurissenstraat', Ruben Willaert Rapport 100, pp. 172

Ten zuidwesten van het onderzoeksgebied aan de Vaartstraat te Wielsbeke, veel dichterbij de Leie, wijst verspreid lithisch materiaal op menselijke aanwezigheid tijdens de steentijden en de metaaltijden. Naast enkele crematiegraven werden er sporen van bewoning uit de Romeinse periode en de middeleeuwen onderzocht (CAI 76713). Overig terreinonderzoek bracht vooral indicaties aan het licht voor menselijke aanwezigheid tijdens de middeleeuwen en jongere perioden. Ten noorden van het onderzoeksgebied, op een iets hogere rug langs de Mandel werden bij verschillende veldprospecties een relatief groot aantal lithische artefacten gerecupereerd, hetgeen een bijkomende indicatie vormt voor menselijke aanwezigheid tijdens de steentijden rondom het onderzoeksgebied. De gekende waarden wijzen op quasi doorlopende menselijke aanwezigheid vanaf de steentijden.

Vanwege het landschappelijk kader en de gekende waarden dient ter hoogte van het onderzoeksgebied uitgegaan te worden van een verhoogde trefkans inzake artefactensites. Teneinde de bewaringscondities te evalueren is een landschappelijk bodemonderzoek noodzakelijk. Blijken bodemhorizonten die indicatief kunnen zijn voor gunstige bewaringsomstandigheden m.b.t. artefactensites bewaard, dan is een verkennend archeologisch booronderzoek noodzakelijk. In het geval van een positieve staalname is kan dit onderzoek aangevuld worden met een waarderende stap en/of proefputten. Met betrekking tot resten van bewoning, begraving of andere activiteiten in de vorm van bodemsporen is een proefsleuvenonderzoek de meest geschikte onderzoeksmethode.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019

AGIV

Beke F. & van den Dorpel A.C., 2017, Grafheuvels uit de metaaltijden en bewoning uit de late IJzertijd en de Romeinse periode, Archeologische opgraving te Wielsbeke 'De Maurissenstraat', Ruben Willaert Rapport 100, pp. 172

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Overmeire J, 2020, Nota Verkennende Archeologische Boringen Wielsbeke, Molenstraat, Verlag van Resultaten, Baac-Vlaanderen rapport 1269, pp.21

Theunissen, L. 2009, Midden-bronstijdsamenlevingen in het zuiden van de Lage Landen: Een evaluatie van het begrip 'Hilversum-cultuur', 274 p.

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

